

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Een wonder van zegen

“En zij baarde haar eerstgeboren Zoon”.

Lukas 2:7

Zij baarde haar eerstgeboren Zoon. Dat is een wonder van soevereine zegen. Hij kwam en had lust om 's Vaders welbehagen te doen. Voor wie? Voor schenders van de wet, voor revolutionairen.

Zulken wil Hij nu in het testament opnemen. Is het wonder dat hen dat in bewondering en verootmoediging doet wegzinken bij het aanschouwen van die zegen? Buiten zijn menswording was alles leeg gebleven en de vloek onderworpen. Nooit had er één zegen uit de hemel op de aarde kunnen neerdalen, als dat heilig Kind, de stof van alle vreugd, niet in de kribbe gelegd was. Nooit had de vloek kunnen worden opgeheven zonder die geboorte. Maar nu Hij gekomen is, is er voor mens en dier nog deksel en voedsel. Daarom gaat de zon op en hebben wij uitwendige zegeningen, alleen en geheel door de verdienste van Zijn bloed. Maar daarom is er nu ook geen voorwendsel meer. Alle uitvluchten of verontschuldigheden van mensen zijn door de kribbe van Bethlehem weggenomen en zullen ook eenmaal weggevaagd worden door de Rechter van hemel en aarde, tegenover hen die Zijn verschijning niet liefgehad hebben. Hij zal ze op Zijn Zoon wijzen en zeggen: Is Deze geen mens geworden? Daarom dan, die niet gewild hebben dat Ik over hen

Koning was, breng ze hier en sla ze voor Mijn voeten dood. De Vader gaf Christus als de grootste zegen. Maar Hij houdt Hem ook voor de grootste zegen. Ook gij, volk des Heeren? Is Hij u alzo ontdekt door de Vader? Er was voor Hem geen plaats in de herberg, maar er was voor de Kerk geen plaats in de hemel, door de schuld der zonde. Maar nu kwam die gezegende Zoon in het vlees. “Gezegend is Hij, Die daar komt in de Naam des Heeren”. Door die komst is het weer mogelijk een plaats te ontvangen in het hart van de Alzegenaar. Zou dan de hele Kerk die komst en die Koning niet een wonder van zegen noemen? Verbondsgewijs verloren wij de zegen, de gunst en het beeld van onze Schepper. Maar verbondsgewijs ontvangen de uitverkorenen de zegen ook weer terug. Welgelukzalig is dan ook het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft. Hij gaf hen Zijn enige Zoon, ten eeuwige zegen. En wat werd die Zoon, die Enige, in Zijn komst in het vlees opgelegd? Hebt u er wel eens bij stilgestaan, wat dat Kind in doeken gewonden, vrijwillig op Zich nam? De heilige wet van Zijn Vader, de erf- en dadelijke zonden van de uitverkorenen, de vloek van de zonde, de toorn des Vaders en de dood als straf. Dit alles werd Hem opgelegd, maar dit alles

aanvaardde Hij ook en daarom werd Hij mens. Daarom is de Heilige Geest over Maria gekomen en heeft haar overschaduwd. Dat was met volle instemming van de volmaakte wil van de Zoon. Maar daarom werd ook eens haar tijd vervuld en baarde ze haar eerstgeboren Zoon en legde Hem in de kribbe. Zo droeg en veldroeg die grote Engel des Verbonds in een staat van vernedering wat nodig was om die zegen des Vaders voor Zijn Kerk weer te verwerven. Uit grondeloze, onpeilbare liefde wilde Hij voor een korte tijd de volle glorie van Zijn majesteit afleggen en vrijwillig deze lage staat aannemen om een eeuwige gerechtigheid en zegen te kunnen aanbrengen, Hij wilde op deze vervloekte aarde als Kind geboren worden en de angsten der hel lijden om Zijn schapen, in schuld ontvangen en geboren, van die angsten te kunnen verlossen en Zijn helwaardige bruid een plaats te geven in Zijns Vaders Koninkrijk. Door deze komst verwierf Hij de macht om Zijn erfenis als erfenis tot Zich te nemen. Als Goddelijk Persoon bezat Hij deze macht, maar als Middelaar moet Hij die verwerven om er gebruik van te kunnen

Inhoud

Meditatie:	
Een wonder van zegen	1
Bewogen en verward	2
Rond taak en werkwijze van het curaorium (1)	4
Kracht voor krachtelozen (1) ..	5
Lezers vragen	6
Joseph Charles Philpot (1802-1869) (1)	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Predikbeurten	13

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
F. Bolstraat 12, 2981 CC Ridderkerk
tel. 0180-425915.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

*****

Administratie en betalingen van
abonnements, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnements,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

*****

Alle advertenties aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Friso Hof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

*****

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*****

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:

Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

*****

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

maken. Hoe zouden we toch ooit die zegen des Vaders naar waarde kunnen roemen? Niet alleen wilde Hij die schenken, maar Hij doet Hem ook ten eeuwige zegen blijven. Hij is de Alpha en de Omega in die zegen, dus doet Hij Zijn liefhebbers beërven wat bestendig is, alzo hun schatkamers vervullend. Bid dat de

Heilige Geest het indrukke en zo Zelf de Toepasser zij. De Heere zegene u uit Sion. Hij versterke wat Hij gewrocht heeft en bekere wat nog onbekeerd is. Hij doe Zijn aanzicht over u lichten en geve u vrede om Zijns Naams wil.

wijlen ds. J. Franje.

Bewogen en verward

Het is gebruikelijk in het laatste nummer van ons kerkelijk blad een overzicht te geven van de voornaamste gebeurtenissen die zich in de loop van het jaar hebben voorgedaan. Het is natuurlijk niet de bedoeling uitgebreid op het wereldgebeuren in te gaan. Onze lezers hebben zulke jaaroverzichten vermoedelijk wel in andere bladen aangetroffen en gelezen. *De Saambinder* is een kerkelijk blad en moet dat ook blijven, hoewel het zeker nuttig kan zijn van tijd tot tijd commentaar te geven op voorvallen in kerk en wereld die onze aandacht waard zijn. We willen er daarom slechts een paar dingen van zeggen.

Een bewogen jaar

Het jaar 2002 is een *bewogen* jaar geweest. De euro is ingevoerd. Dat gaf – en geeft nog steeds – de nodige beroering. Het leven is zoveel duurder geworden, klaagt men. Dat zal wel waar zijn, maar over de achter de invoering van de euro liggende gedachte – Europa's gewenste eenwording – hoort men veel minder klagen. Terwijl het dreigend verlies van onze nationale – en godsdienstige! – identiteit ons toch wel wat zwaarder zou mogen wegen dan de gestegen prijs van de parkeertarieven en van een kopje koffie. Het was een bewogen jaar. Op zaterdag 2 februari trad onze kroonprins Willem Alexander in het huwelijk met prinses Maxima. Op zondagavond 6 oktober overleed prins Claus. Onze vorstin bleef als weduwe achter. Zowel op de huwelijks-voltrekking in februari als op het overlijden in oktober volgde een kerkdienst. Dit positief te waarden feit werd overschaduwed door de schrijnende leegte van de beide diensten, die rijk waren aan sfeer en

entourage, maar arm aan de boodschap van schuld en genade, van Adam en van Christus. En wat blijft er dan toch over?

Ja, het was een bewogen jaar. Op maandagavond 6 mei rond een uur of zes werd de veelbesproken en omstreden politicus Pim Fortuyn in Hilversum doodgeschoten. Zelf hoorde ik het schokkende nieuws juist na een landing op de luchthaven van Calgary in Canada. Het was daar nog rond het middaguur en het sneeuwde. Nog goed herinner ik mij het gevoel van verbijstering en ongeloof: kan zo iets dan ook in óns land? Fortuyn: wat had hij een ambities! In een niet zo lang voor zijn dood verschenen interview gaf hij te kennen het premierschap te begeren en niet minder dan dat. Wat is een mens. Zijn moeder had er niet zoveel mee op dat hij de politiek in zou gaan. Ze was bang dat hij doodgeschoten zou worden...

Een verward jaar

Het jaar 2002 is ook een *verward* jaar geweest. De dood van Fortuyn bracht Nederland in een ongekende verwarring. Degenen die zijn geestelijke erfenis zeiden te beheren, maakten de indruk van een groep vechtende honden, een groep die steeds kleiner werd en er voortdurend een ander met het felbegeerde been vandoor zag gaan. Deze orde-loze bende maakte een vroegtijdig einde aan het met zoveel elan begonnen kabinet Balkenende. Inmiddels ontpopte deze premier zich als een evenwichtig en kalm politicus, die door zijn integriteit heel wat kiezers aan zich wist te binden. Het is evenwel te hopen dat vooral onze jonge mensen goed blijven beseffen dat het CDA heel andere doeleinden nastreeft dan hetgeen ons bevinde-

lijk gereformeerde volksdeel voor ogen staat: een samenleving die onder een overheid die zich Gods dienaar weet, leeft naar de heilzame geboden van God en alle afgoderij tegenstaat, zoals dat verwoord is in artikel 36 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Verwarring was er ook op het kerkelijk erf. Het Samen op Weg-proces gaat gestaag verder. Op 13 december heeft de verdubbelde hervormde synode de kerkorde van de toekomstige verenigde kerk aanvaard. Van de 146 uitgebrachte stemmen waren er 45 tegen. Het hele proces naar de geboorte van wat de 'Protestantse Kerk in Nederland' zal worden, roept veel emoties op. Aan de ene kant is er een groep voor wie het allemaal veel te langzaam gaat, een groep die zich zegt te 'schamen voor de wereld' en die zich steeds meer gaat ergeren aan die onwillige groep 'conservatieven' die het proces maar vertragen. Aan die kant schijnt men geen enkel orgaan te hebben voor de oprechte zorgen van hen die de gereformeerde belijdenis liefhebben. Aan de andere kant van het proces is er een diepgaand verschil van inzicht over de koers die men moet volgen. Sommige hervormd-gereformeerden willen de Nederlandse Hervormde Kerk voortzetten en beweren dat degenen die met het SoW-proces meegaan zich in feite van de Hervormde kerk afscheiden. Anderen beweren door mee te gaan – met hoeveel moeite ook – de kerk juist vast te houden en haar niet in de steek te laten. Zij verwijten op hun beurt niet zelden de andere groep een 'afgescheiden kerk-type' te willen oprichten. Elk leedvermaak zij ons hier maar vreemd.

Zo moet het niet!

Het doet ons overigens wel zeer, iedere keer zo over 'afgescheiden denken' te moeten lezen. Juist tijdens het schrijven van dit jaarverslag kwam mij een artikel uit een kerkelijk blad onder ogen waarin dit opnieuw gebeurde. Alsof onze voorvaders in de negentiende eeuw verbondsbrekers waren, die het verbond dat God met de kerk van Nederland had, trouweloos hebben verlaten. Alsof wij onze 'zieke moeder' zomaar in de steek zouden hebben gelaten om in een groep van gelijkgezinden het isolement te koesteren. Wij zouden er geen oog voor hebben

dat er een vloek op de Afscheiding rust, omdat elke afscheiding immers weer leidt tot nieuwe afscheidingen en uiteindelijk een verschrikkelijke versplintering ten gevolge heeft. Mag ik hier toch nog een paar dingen over zeggen? In de eerste plaats: ik leef hartelijk mee met die knechten en die kinderen des Heeren die in de Hervormde kerk op dit ogenblik in een verschrikkelijk dilemma verkeren. Wij kunnen ze alleen maar wijsheid en licht toebidden. Maar dat de Heere een *verbond* met de Nederlandse Hervormde Kerk zou hebben, is een gedachte die mij vreemd voorkomt. De Schrift spreekt van een verbond der genade en der verzoening. In dat verbond komt men niet door enig kerkelijk lidmaatschap, maar door wedergeboorte en inlijving in Christus. Dat verbond krijgt ongetwijfeld wel een uitwendige gestalte, maar die gestalte valt nooit samen met de muren van enige kerkelijke denominatie, ook niet met oude muren. Verbondsbrekers? Ja – dat zijn wij van onszelf. Maar die verbondsbrekers huizen buiten de Hervormde kerk – én daarbinnen. Heeft God dan geen planting van Zijn Hand in ons land? Is er dan niet wat we zouden mogen noemen een 'vaderlandse kerk'? Dát geloof ik wel. Maar die Kerk is dáár, waar de leer, de dienst en de tucht der vaders worden gehandhaafd. Dat zijn drie heel oude begrippen, uit het heetst van de strijd in de negentiende eeuw. De *leer* der vaders wordt bepaald door de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Enigheid. De *dienst* der vaders kunnen wij vinden in de 150 Psalmen en 'Enige Gezangen' en in de liturgische formulieren van onze kerken. De *tucht* der vaders vinden wij in de Dordtse Kerkorde. Waar die drie zaken worden gevonden, dáár is de 'vaderlandse kerk' – en nergens anders.

En wat het in de steek laten van onze 'zieke moeder' betreft: een *klein* beetje kennis van de geschiedenis van de negentiende eeuw mogen we toch wel vragen? Moeder was dan toch zó ziek nog niet, of zij heeft iemand als ds. Gezelle Meerburg vanwege diens bezwaren om tijdens de kerkdienst een gezang te laten zingen, zonder pardon uit zijn ambt gezet. En moeder heeft ook heel weinig clementie gehad met ds. Ledeboer. Het loochenen van het

borgwerk van Christus scheen haar een minder ernstig vergrijp dan het van de kansel werpen van een gezangenboek. Wat tenslotte de vloek aangaat die zou liggen op de afgescheiden kerken, gezien de steeds verder voortgaande versplintering: die vloek hebben wij wel terdege verdiend. Maar ik geloof dat er al heel wat gewonnen zou zijn als wij – hervormd of afgescheiden – eens hartelijk zouden mogen *buigen* onder die vloek, zonder van elkaar allerlei karikaturen te maken. Zo moet het niet! Want of we nu Nederlands Hervormd op onze kerkdeur hebben staan of Gereformeerde Gemeenten, we zijn zo dodelijk ziek geworden. Allen zijn wij afgeweken, te zamen zijn wij onnut geworden. Dat zegt de Schrift – en als die taal wordt doorleefd, kunnen we alleen maar deeris hebben met ons eigen gruis en met dat van een ander.

Ons kerkverband

In het achter ons liggende jaar hield binnen het kerkverband van onze Gereformeerde Gemeenten de *Generale Synode* haar vervolgzittingen. In januari en februari werd de synode van 2001 afgerond. Hierover is in ons blad uitvoerig bericht: Op 26 januari werd tijdens een door velen bezochte bijeenkomst in de Boezemingskerk te Rotterdam het 75-jarig bestaan van de *Theologische School* herdacht. Ter gelegenheid van dit jubileum verscheen de herdenkingsbundel *Ontboezemingen*. Tijdens de meivergaderingen van het Curatorium werden de broeders J. van Belzen uit Arnemuiden en L. Terlouw uit Barendrecht toegelaten tot het volgen van de lessen. In de junivergaderingen werden de studenten B.J. van Boven, G. Hoogerland en A. Verschuure kandidaat gesteld tot de heilige dienst. Zij mochten in de septembermaand tot predikant worden bevestigd in de gemeenten van respectievelijk De Valk-Wekerom, Drachten en Krabbendijke. Het jaar 2002 bracht voor verschillende van onze predikanten een verandering van standplaats. Zo vertrok ds. W. Silfhout van Hendrik Ido Ambacht naar Capelle aan den IJssel-Middelwatering, ds. J.B. Zippro van Moerkapelle naar Scheveningen, ds. C. van Krimpen van Urk naar Oud-Beijerland, ds. P. Melis van Genemuiden naar Veen, ds. J. Driessen van Doetinchem naar

's Gravenhage, ds. J.W. Verweij van Tricht-Geldermalsen naar Yerseke, ds. A.J. Gunst van Benthuizen naar Nieuwerkerk, ds. F. Mulder van Scherpenzeel naar Wageningen en ds. C.J. Meeuse van Nunspeet naar Apeldoorn. Ds. J. Veenendaal werd binnen het verband van onze gemeenten beroepbaar gesteld en nam het beroep aan naar de gemeente van Rhenen. Ds. G.J. van Aalst te Ridderkerk heeft een beroep aangenomen naar de gemeente van Klaaswaal, waar hij Deo Volente in januari 2003 zal bevestigd worden. Ds. A.M. den Boer verliet ons kerkverband om onze zustergemeenten in Noord-Amerika opnieuw te gaan dienen: hij nam afscheid van Dirksland en werd, na lang wachten op een visum, bevestigd in de gemeente van Grand Rapids (Covell Avenue).

Blijdschap en droefheid

Het jaar 2002 bracht blijdschap in de gezinnen van verschillende van onze medebroeders, die een huwelijks- of ambtsjubileum mochten gedenken. Ds. en mevrouw Honkoop waren 60 jaar gehuwd, ds. en mevrouw Venema 50 jaar, de echtparen A. Schreuder, W. Harinck en A. Vermeij 25 jaar. Ambtsjubilea werden herdacht door de predikanten W. Hage (50 jaar), C. Harinck (40 jaar), R. Kattenberg en – 'van overzee' – C. Vogelaar (25 jaar). Er waren ook beproevingen. Enkele predikanten werden meer of minder ernstig ziek. We noemen in het bijzonder onze emerituspredikant F. Harinck. Er waren ook sterfgevallen in 2002. Op 21 oktober overleed te Ermelo op de leeftijd van 84 jaar de emerituspredikant ds. J.C. van Ravenswaay. Vele jaren mocht deze broeder besteden in de dienst des Heeren. In 1944 werd hij kandidaat gesteld binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken, waarna hij in dat kerkverband de gemeenten van Bunschoten (als hulpprediker), 's Gravenhage-Scheveningen en Arnhem heeft gediend. Overgekomen naar ons kerkverband, diende hij de gemeenten van Arnhem, Terneuzen en Ermelo, de laatste tot 1994. Een geheel van omstreeks 50 jaren actieve dienst. Aan de kring van de predikantsweduwen ontviel in maart mevrouw M. Wisse-Dieleman, weduwe van ds. C. Wisse en in december mevrouw H. Ligtenberg-Voortman, weduwe van

ds. H. Ligtenberg. Ook uit de kring van de (oud) ouderlingen en diakenen zijn er velen door de dood weggenomen. Het is niet mogelijk al die namen binnen het bestek van dit artikel te vermelden. Maar ieder laat een lege plaats na, een gemis dat zo smartelijk gevoeld wordt door hen die achterbleven. Dat geldt ook van degenen die geen ambtsdrager waren, maar die in de kring van hun gezin en familie een eigen plaats hadden. Onder degenen die ons zijn ontvallen, waren er ook dit jaar in wier leven 's Heeren soevereine en opzoekende liefde is openbaar gekomen. Zij hadden nooit naar God gevraagd en nooit naar Hem gezocht, maar mogen Hem nu eeuwig dienen voor Zijn troon en doen wat zij tot hun diepe smart hier op aarde zo weinig

hadden gekund: Hem de ere toebrengen die Hem toekomt. God haalt Zijn huisraad binnen!

Een onbewogen troon

Bewogen en verward. Zo was het achter ons liggende jaar. In feite geldt het van elk jaar en van elk leven, sinds wij van God zijn afgeweken. Maar Gods Kerk heeft een vaste troost: in de altoos wijze Raad des Heeren is geen enkele verwarring. De paarden die Zijn Raad volvoeren, komen van tussen bergen van koper. En Zijn troon blijft *onbewogen* van recht en van gericht zijn vaste steun ontlenden. Daarmee kan Gods Kerk de onbekende toekomst in.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

Rond taak en werkwijze van het curatorium

(1)

Een omvangrijke taak

De indruk bestaat, dat er bij velen misverstanden heersen ten aanzien van de taak van het Curatorium. De gedachte leeft dan, dat de taak van het Curatorium alleen betrekking heeft op de toelating tot de Theologische School. Daarom is het goed te benadrukken, dat het Curatorium verantwoordelijk is voor twee dingen, namelijk de *toelating* en de *toerusting* van aanstaande dienaren des Woords. Dat is de opdracht, die onze Generale Synode aan de curatoren heeft toebetrouwd. Die taak houdt dus niet op bij de toelating. Voor alle vier jaren, dat onze studenten in Rotterdam studeren heeft het Curatorium de eindverantwoordelijkheid.

Dat betekent, dat het Curatorium toezicht heeft op de lessen, die door de docenten gegeven worden. In welke vakken wordt onderwezen op de Theologische School? Hoe zijn de resultaten van de studenten? Hoe staat het met hun ijver en studiezijn? Hebben zij, wanneer zij mogen proponeren, een goede ingang in de gemeenten en is er getuigenis van het werk des Heeren? Al dergelijke vragen hebben betrekking op de taak

en de opdracht van het Curatorium. Vandaar, dat op de vergaderingen de docenten altijd weer rapport uitbrengen over de gang van zaken op school. Vandaar ook, dat de curatoren altijd de tentamens en examens van de studenten bijwonen, zodat zij op de hoogte zijn van de leerstof en de studieresultaten. Als de studenten gaan proponeren in de gemeenten, draagt het Curatorium de eindverantwoordelijkheid. Al die zaken hebben te maken met de toerusting van de aanstaande predikanten.

Als de studenten hun laatste examen op de Theologische School hebben afgelegd, het zogenaamde preparatoir examen, worden zij beroepbaar gesteld in de gemeenten. Maar ook dan blijft nog steeds de eindverantwoordelijkheid bij het Curatorium berusten. Pas als een student een beroep heeft aangenomen en voor het classicaal examen, het zogenaamde peremptoir examen, is geslaagd, kan hij bevestigd worden in de gemeente en houdt de verantwoordelijkheid van het Curatorium op. We kunnen dus spreken van een veelomvattende taak en ook een hoogst verantwoordelijke taak. De toelating en toerusting van de aanstaande dienaren des Woords is

immers van fundamenteel belang. Wie staan er op onze kansels? De kerkgeschiedenis kan ons leren, dat er dienaren zijn geweest, die tot grote zegen zijn gesteld, maar ook dat er dienaren zijn geweest, die een spoor van verwoesting in de kerk hebben getrokken. Dat onderstreept de grote verantwoordelijkheid van het Curatorium.

Is dat schriftuurlijk?

Is het wel volgens Gods Woord, dat er kerkelijk toezicht is op de toelating en toerusting van de dienaren des Woords? Die vraag moet voluit bevestigend worden beantwoord. In 1 Timotheüs 5 geeft de apostel enkele regels aangaande het ambt van de ouderlingen der gemeente. Dat geldt zowel de "regeerouderlingen", die wij nog steeds ouderlingen noemen, als de "leerouderlingen", die wij aanduiden als dienaren des Woords of predikanten. Wat zegt Paulus dan in vers 22? 'Leg niemand haastelijk de handen op.' De kanttekeningen merken daarbij op: 'Dat is, zonder behoorlijke en genoegzame beproeving van de persoon, zijn leven en zijn leer gedaan te hebben.' Er moet dus een *beproeving* plaatshebben, zowel ten aanzien van leer als leven. Het is duidelijk, dat Paulus Timotheüs vermaande 'niemand tot het ambt van ouderling of diaken toe te laten, van wiens godzaligheid en geschiktheid hij niet overtuigd was.' (H. Bouwman, *Gereformeerd Kerkrecht*, I, 398). Calvijn merkt in zijn commentaar bij deze tekst op, dat de "godzalige dienstknechten van Christus" ervan beschuldigd worden, dat "zij niet terstond toelaten, die enige aanbeveling hebben." Ook Calvijn bepleit naar aanleiding van deze tekst een grondige beproeving. Hij vindt het onjuist om mensen met "enige aanbeveling" maar terstond toe te laten.

In 1 Timotheüs 3: 1 zegt Paulus: 'Zo iemand tot een opziensambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk.' Het is de moeite waard ook hier naar de kanttekeningen te luisteren: 'Hij spreekt niet van enige lust of begeerte van eergierigheid, maar van een toegenegenheid des gemoeds, hetwelk hem zelf door behoorlijke middelen daartoe bereid en gewillig toont; zich zelf evenwel altijd onderwerpande aan het oordeel der gemeente, en een wettelijk beroep verwachende.' H. Bouwman

merkt naar aanleiding van deze tekst op: 'De dienaar des Woords is een gezant van Christus, geroepen om het Evangelie der genade te verkondigen en de gemeente des Heeren te weiden. En hoe kan hij dit ambt recht vervullen, tenzij hij wel onderwezen is, en de leer, die hij moet brengen, met een godzalige wandel versiert? Om die reden moet hij eerst beproefd worden, en daarna dienen, zo hij onstraffelijk bevonden wordt. In overeenstemming hiermee hebben de kerkvaders, en later de Roomse, de Lutherse en de Gereformeerde kerken nadrukkelijk een onderzoek naar de leer en het leven nodig geoordeeld' (I, 398).

Uit alles blijkt hoe nodig onze gereformeerde vadersen het vonden, dat een oordeel, een beoordeling, door de gemeente plaatsvond. Reeds de Synode van Dordrecht in 1578 bepaalde, dat 'men niemand tot dezelve dienst beroepen zal dan degenen, die men genoegzaam beproefd heeft, dat ze rein in de leer en oprecht van leven zijn, met gaven om anderen te onderwijzen versiert en een goed getuigenis binnen en buiten de gemeente hebbende.' Welnu, dat oordeel en die beproeving is in onze gemeenten mede toegetrouwd aan het Curatorium, naast het oordeel door de kerkenraad en de classis.

Is het Curatorium typisch iets van de Gereformeerde Gemeenten?

Bij sommigen leeft de gedachte, dat de taak van het Curatorium iets is, dat typisch bij de Gereformeerde Gemeenten behoort. Is het oordeel van kerkenraad en classis niet voldoende? Waar komt een instelling als het Curatorium vandaan? De kerkgeschiedenis kan ons duidelijk maken dat de instelling van het Curatorium voortkomt uit een kerkelijke traditie die breder is dan onze gemeenten. Al direct in de begintijd van de Refor-

matie in ons vaderland achtte men het nodig, dat er een *kerkelijk vooronderzoek* plaatsvond naar de geschiktheid van degenen die een begeerte hadden naar het ambt van dienaar des Woords. Het was de classis, die een onderzoek instelde naar de beweegredenen tot het ambt. Dat onderzoek werd het preparatoir (voorbereidend) examen genoemd. Wanneer een kandidaat een beroep had aangenomen werd hij opnieuw onderzocht, nu door de classis waartoe de roepende gemeente behoorde. Men noemde dat het peremptoir (beslissend) examen, waarbij onderzoek gedaan werd naar de kennis, die bij de kandidaat aanwezig was.

Toen de universiteit van Leiden gesticht was, droeg de Synode de verantwoordelijkheid voor het preparatoir examen over aan het Curatorium van de universiteit. Het woord Curatorium is afgeleid van het Latijnse woord *cura*, dat "zorg" betekent. Bij de universiteiten en hogescholen bestonden colleges van curatoren, die zorg droegen voor het geheel van het onderwijs en soms ook ruimere bevoegdheden hadden. Geleidelijk aan kreeg het Curatorium van de universiteit zowel het preparatoir als het peremptoir examen in handen. Met het oog op het gevaar van het remonstrantisme in de staatsuniversiteiten hebben de kerken de verantwoordelijkheid voor beide examens weer op zich genomen en dat is natuurlijk volkomen terecht. Sindsdien deed de universiteit onderzoek naar de wetenschappelijke kennis van de student, maar de kerk oordeelde over de geschiktheid en bekwaamheid voor het ambt van dienaar des Woords. Het zal duidelijk zijn, dat dit naar de eis van Gods Woord ook niet anders kan zijn dan een taak van de kerk.

(wordt vervolgd)

Zeist, ds. J.J. van Eckeveld.

Kracht voor krachtelozen

Hij geeft de moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft

(Jesaja 40:29)

(1)
Moedeloosheid is een put waar al Gods kinderen mee te maken krijgen, de een vroeger, de ander later, maar ieder die door genade op de

smalle weg reizen mag, komt wel terecht in die put. Toch komen ze er ook weer uit. Er kunnen vele oorzaken zijn om moedeloos te worden.

Er staan voorbeelden genoeg in Gods Woord van de bijbelheiligen, hoe zij als overmand door tegenheden, geen moed meer hadden om de loopbaan te lopen. Lees het in de Psalmen van David, de geschiedenis van Job, van Elia, Jeremia en zie de vele opwekkingen om te volharden in de strijd in de brieven van Paulus en aan de zeven gemeenten in Klein Azië. Er kunnen omstandigheden zijn in ons gezins- of familieleven waar we niet meer tegen op kunnen. Het kerkelijk leven kan zo met zorg vervullen dat we geen moed meer hebben om er nog iets goeds van te denken. Iemand kan geknakt worden in zijn gezondheid. Het verlies van een dierbaar pand kan zo zwaar drukken dat het leven doelloos lijkt te zijn. Ja, waar moeten we beginnen of eindigen om alle dingen te noemen, die gevolgen der zonde zijn en tot moedeloosheid kunnen leiden. Toch, geliefde lezer, de hierboven aangehaalde tekst is voor Gods gemeente op aarde een dierbaar woord: kracht voor krachtelozen. Tot Paulus zei eenmaal de Heere: Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. En in Psalm 84 lezen we: zij gaan van kracht tot kracht steeds voort. Daar ligt ontkrachting tussen. Wat is het pijnlijk om dat te leren, vlees en bloed wil daar niet aan. Maar ook: hoe groot is het steeds weer opnieuw, als de Heere in Zijn trouw niet toelaat dat de rechtvaardige wankele, noch dat Zijn heilige de verderving zie. Hij geeft de moeden kracht. Wat natuurlijke vermoeidheid is, daar weet iedereen wel wat van, vooral als we ouder worden. Dan is rust toch zo'n weldaad, als we op ons bed kunnen neerliggen, 's avonds of 's nachts. Jonge mensen, buig je dan ook nog wel je knieën? Laat dat toch niet na. Wat is het een zegen als we 's morgens, niet te laat, weer verfrist mogen ontwaken. Smytegelt noemt de slaap een korte dood. En hij vergelijkt het opstaan met de grote dag van Christus' wederkomst, wanneer allen die gestorven zijn zullen opstaan. Dus rust als we vermoeid zijn, is een weldaad en versterkt weer voor nieuwe arbeid. Zo nu ook geeft de Heere de moeden kracht voor het geestelijke leven, in de altijd doorgaande strijd tegen de driehoofdige vijand: satan, wereld en eigen vlees. Hoe dan? Door hen

wat te doen ervaren van de geestelijke rust.

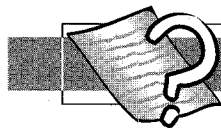
Daar wil Hij bijzonder de rustdag voor gebruiken, Zijn dag. Als zij zich alleen of met hun gezin mogen neerzetten onder de verkondiging van Zijn heilig Woord, hetzij gesproken of gelezen. En als dan hun vermoeide ziel eens meegenomen en ingesloten mag worden in de dingen die gezegd worden. Dat kan ook het gebed zijn. Dat kan ook een gezongen Psalm zijn. De Heere is vrij om te gebruiken wat Hij wil. Het is gelukkig als ook de ouderlingen niet zo maar wat kunnen nemen om te lezen, maar dat het een gebedszaak is. Dat geldt nu ook voor degenen die Hij geroepen heeft om Zijn Woord uit te dragen. Het kan wel eens zijn dat ze daar staan tijdens dat korte gebed onder aan de preekstoel (die we hier in Amerika trouwens niet hebben, je staat op een soort podium achter een wat luxe lessenaar). En dan maar een zucht, want meer is het vaak niet. O, dat onmogelijke werk. En toch zo gemakkelijk, als de Heere eens openen wil wat gesloten is. Dan is het toch zo eenvoudig. Hij maakt het dan zo goed met Zichzelf. Eerst geen kracht en dan vermenigvuldigt Hij de sterkte dien, die geen krachten heeft. Want zo staat het er toch. Eens vermenigvuldigde Hij vijf broden en twee visjes. Iets vermenigvuldigen, dan moet er wat zijn! Maar als er nu niets is, geen moed, geen kracht, wat dan? Dan komt de Heere terug op Zijn eigen werk, op hetgeen eenmaal Zijn Hand begon. Wanneer? Als wij er niets meer van kunnen vinden. Zo wij sterk zijn, daarvan hebt Gij alleen de eer. Vermogen wij ook iets, zulks alles

komt o Heer' van Uw goedheid, die ons bescherming is bevonden...

Als Hij overkomt, is dat nog altijd een wonder en dat zal het ook steeds blijven. Is het dat ook niet voor de moedeloze hoorder? Zich onder de preek neerzetten en geen verwachting. Alles tekort, alles verkeerd. Denken dat er geen Kerk meer bestaat, dat de Heere geweken is van Zijn inzettingen. En als we zien op ons zelf, op de zonden van huis en hart, land en volk, nee, dan is er ook geen verwachting. Maar zie, daar is toch een geheel andere oorzaak waarom de Heere nog aan ons kan denken. Die oorzaak ligt in Hem Zelf en in Zijn verbond. In Hem Zelf, omdat Hij de Onveranderlijke is, altijd getrouw aan Zijn eenmaal gesproken woord en in Zijn verbond dat van eeuwigheid is. Die oorzaak ligt ook in de voorbede van de Heere Jezus Christus, nu verhoogd aan de rechterhand Gods des Vaders. En in de macht, Hem als Koning gegeven. Door die macht is het en door die trouw alleen, dat nu die vermoeide ziel weer verkwikt mag worden. Hetzij op Gods dag, hetzij door de week, maar toch meestentijds in Gods inzettingen en ordinantiën. Die blijven hun waarde houden. Mochten ze dan maar veel gevuld en bezet worden met en in zichzelf moede- en krachtelozen, het minste blijk van Zijn gunst niet waardig. Dat is nu juist het volk waar God op neerziet in Zijn eeuwige liefde. Daar kan Hij wat aan kwijt! Volgende week hopen we nog iets te schrijven over de huidige situatie in het land waar we wonen, zo de Heere wil en wij leven.

Rock Valley, Iowa, USA

ds. G.M. de Leeuw.

Lezers vragen

Mevr. B. te B. vraagt: Al vaak heb ik de uitleg gehoord, dat het woord 'ontslapen' alleen van toepassing is op het sterven van Gods kinderen. Maar het wordt ook in Gods Woord gebruikt bij het sterven van goddelozen. Ik lees het bijvoorbeeld van koning Achab (1 Koningen 22:40) en nog meer goddeloze koningen. Kunt u dat uitleggen?

De Bijbel spreekt over het sterven van de mens op vele plaatsen. Het is ook een zaak die ons allemaal aangaat. 'Wie leeft er, die de slaap des doods niet eens zal slapen? Wie redt zijn ziel van het graf?' Er worden in het Woord van God verschillende woorden voor gebruikt. Heel vaak ook het werkwoord *slapen* of *ontslapen*. In de oudheid was het beeld van

de slaap een wijdverbreide verzachtende uitdrukking voor sterven. De lichamelijke dood werd dan verzachtend omschreven als een slapen. Ook de Bijbel spreekt over de dood als een slapen. Dit gebeurt zowel in het Oude Testament (o.a. Genesis 47:30; Deuteronomium 31:16; Job 14:10v; Psalm 13:4; Jeremia 51:39), als in het Nieuwe Testament (Johannes 11:13; Handelingen 7:60; 1 Korinthe 15:18; 1 Thessalonicensen 4:14).

De uitdrukking: hij ontsliep met zijn vaderen, is bij de koningen een gewone spreekwijze voor het sterven. Inderdaad: zowel voor godvrezende als voor goddeloze koningen. Het Hebreeuwse woord betekent eigenlijk: nederliggen. We lezen het van David (1 Koningen 1:21). Onze kanttekenaren zeggen dan: dat is, naar het lichaam gestorven en naar de ziel in de rust des hemels opgenomen, om daar de zalige opstanding te verwachten. De dood wordt bij een slaap vergeleken, omdat hij geschiedt met het overblijven van het leven der ziel en eindigt met de opstanding van het dode lichaam.

In algemene zin wordt de dood 'een zich te slapen leggen, inslapen of slapen' genoemd omdat de lichamen rusten tot de tijd van de opwekking. De uitspraak dat het woord 'ontslapen' alleen voor kinderen van God gebruikt wordt, is op grond hiervan niet te handhaven. Het is zo in ons spraakgebruik ontstaan. Wel blijkt in het Nieuwe Testament echter, hoe meer de term 'ontslapen' wordt verbonden met het christelijk geloof, hoe meer ze spreekt van de hoopvolle verwachting van opstanding en eeuwig leven. Dan wordt er gesproken over: ontslapen in Christus! Het zijn zij, die door het zaligmakend geloof Jezus Christus zijn ingeplant en al Zijn weldaden aannemen. 'Zo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn' (1 Korinthe 15:18). En in 1 Thessalonicensen 4:14 lezen we: 'Want indien wij geloven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, also zal ook God degenen die ontslapen zijn in Jezus, wederbrengen met Hem.' Het is dus van het allergrootste belang of we in de Heere hebben gelééfd. Dan zullen we ook in Christus ontslapen. Het sterven van een kind van God is echt te vergelijken met het gaan slapen. De ziel wordt onmiddellijk tot Christus opgenomen in de hemel, maar het lichaam gaat tijdelijk naar

de aardse rustplaats, tot de dag van de opstanding. De dood maakt heel veel scheiding, maar nooit tussen Christus en de Zijnen! 'En ik hoorde een stem uit de hemel, die tot mij zeide: Schrijf, zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen' (Openbaring 14:13).

Nog één ding! De ontzettende ernst van sterven als God ontmoeten, wijkt steeds meer in onze maatschappij. Ik hoor ook kerkmensen, jongeren en ouderen, spreken over doodgaan. En dan betreft het geen plant of een hond, maar een mens! Laat toch in uw en jouw spreken

over sterven iets doorklinken van de indruk van de koning der verschriking. Mensen sterven of overlijden. Luther doorleefde wat ontslapen is: 'Het graf is voor mij een slaapkamertje. Ik zal slapen totdat Hij komt en aan onze grafsteen klopt en zegt: Doktor Martinus, sta op! Dan zal ik in een ogenblik opstaan en eeuwig met Hem blijde wezen.' Zalig de mens, die zo door het geloof mag meezingen: 'Maar (blij vooruitzicht, dat mij streelt!), ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen, U in gerechtigheid aanschouwen, verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.'

Werkendam,

ds. M. Karens.

Joseph Charles Philpot (1802-1869)

(1)

Een boeiende persoonlijkheid

Wie kent niet de preken van Joseph Charles Philpot? En zijn dagboeken *Korenaren uit de volle oogst* en *Door Baka's vallei*? Het was in de septembermaand 200 jaar geleden dat deze bekende Engelse baptist werd geboren. Wat een begenadigde prediker en ook schrijver is hij geweest. Toch wordt hij als zodanig niet door iedereen erkend. Je vindt zijn naam bijvoorbeeld niet in de bekende handboeken van de kerkgeschiedenis (De Jong, Bakhuizen, en ook niet bij Praamsma).

Wie kent echter in onze gemeenten niet het boek van J.A. Saarberg over het leven en werk van Philpot, *Der pelgrims metgezel*? Dat verscheen voor het eerst in 1967 en 20 jaar later in 1987 kwam een herziene tweede druk uit bij Den Hertog. Saarberg geeft niet alleen een uitstekende weergave van het leven van Philpot, maar je krijgt ook een goed beeld van de toestand van de kerk in Engeland in de 19e eeuw. Saarberg tekent Philpot temidden van zijn tijdgenoten. Ook figuren als W. Tiptaft en J. Kershaw komen ter sprake. Daarmee voldoet hij aan de eisen van de hedendaagse geschiedbeschrijving. Al met al kunnen we zeggen dat dit boek het lezen meer dan waard is. Ik lees op de achterkant van mijn uitgave, dat dit hét

boek over Philpot is. Ook in Engeland is dit boek onder de Strict Baptists bekend.

Ik wil in deze artikelen een poging doen om een weergave te geven van het leven en werk van Philpot. Zijn persoonlijkheid heeft mij bijzonder geboeid. We willen dit doen zonder te vallen in mensverheerlijking. Dat werd en wordt met Philpot gedaan. Net als bij dr. H.F. Kohlbrugge, de prediker uit Elberfeld, wordt hij soms bijna aanbeden door zijn navolgers. Al wordt er dan natuurlijk altijd bij gezegd dat dit niet de bedoeling is. Wij mogen Philpot waarderen, niet zozeer vanwege hemzelf, maar vanwege het werk van God in zijn ziel. Zijn prediking is enerzijds scherp en ontdekkend: telkens gaat het hem om de waarachtige zielsbevindingen door Gods Geest. Maar het gaat hem ook om de verheerlijking van Christus in het leven van verloren zondaren. Met welk een zuiverheid en teerheid kan hij Christus prediken in Zijn dierbaarheid en schoonheid. We mogen daarom Philpot niet bij voorbaat verwerpen, omdat hij niets zou hebben voor de onbekeerden. Je krijgt bij het onderzoeken van zijn levensgang ook een indruk wat God deed in de 19e eeuw in Engeland. Want er was niet alleen een Philpot, maar er was ook veel geestelijk leven. We willen in vier artikelen iets schrijven

over het leven en de prediking van Philpot.

Philpots leven

Joseph Charles Philpot werd geboren op 13 september van het jaar 1802 in de plaats Ripple, in het Zuid-Oosten van Engeland, vlakbij Dover aan het Nauw van Calais. Hij was het vijfde kind van Charles Philpot en Maria de Lafargue. In totaal waren er acht kinderen.

Joseph Charles stamt uit een predikantengeslacht. Zijn vader Charles was predikant in de Anglicaanse kerk te Ripple. De vader en de grootvader van zijn moeder (de Lafargue) waren eveneens predikant. Van zijn ouders krijgt Philpot geen onderwijs mee in de bevindelijke waarheid. Zijn vader was vooral geïnteresseerd in kunst en geschiedenis en speelde veel op het klavier.

In 1811 gaat Joseph Charles naar school in Londen. Dan wordt hij ziek. De gevreesde gesel van die tijd, de tering, deed haar intrede. Twee zussen en twee broers verliest hij er aan. Zo ging dat in die tijd. Zij worden alle vier op het kerkhof te Ripple begraven vlak voor de ramen van de pastorie. Saarberg zegt: wat een indruk moet dit op Joseph Charles' gevoelige natuur gemaakt hebben, wanneer hij thuis was van zijn studie. Ook voor het leven van Joseph Charles werd gevreesd. Maar als door een wonder werd zijn leven gespaard. Toch is hij van deze ziekte nooit geheel hersteld. Philpot heeft zijn hele leven getobd met een bronchiale aandoening.

In 1815 gaat hij opnieuw naar Londen voor school. Hij bezoekt het Lyceum vlakbij de beroemde St. Pauls kathedraal. Joseph Charles blijkt een heel begaafde jongeman te zijn met veel studiezijn. Weinig tijd was er voor ontspanning. Alleen maar van dag tot dag gebogen over Latijnse, Griekse en Hebreeuwse boeken. In 1821 (hij is dan 19 jaar) gaat hij studeren aan de beroemde universiteit van Oxford. Het theologische klimaat is niet meer te vergelijken met de tijd van John Owen. Het klimaat is sterk aan het veranderen. Theologen als Lloyd en de broers Henry en Francis Newman staan onder de invloed van Rome.

Zonder God in de wereld

Van die tijd vertelt Philpot dat hij

zonder God en zonder hoop in de wereld leefde. Zijn begeerten strekten zich uit naar aardse roem en grootheid, en hij was omringd door kameraden die eenzelfde doel voor ogen hadden. Toch was hij niet de zweriger en luchthartig levende student, zoals men die in die dagen in Oxford gewoon was. Zijn ingetogen en geregelde levenswandel viel onder zijn medestudenten zelfs dermate op, dat dezen van hem vertelden dat hij beslist een godzalig mens wezen moest. Hij ging weliswaar gemeenzaam met zijn medestudenten om, doch directe vrienden maakte hij maar weinig. Deze gereserveerdheid zou later ook steeds één van zijn voornaamste eigenschappen zijn.

Reeds tijdens zijn studie wordt Philpot ontdekt door het college van professoren, het zogenaamde 'Worcester college'. Na zijn examen in 1824 wordt hij ook lid van dit college en zal dat lang blijven. Dit lidmaatschap verzekerde iemand van een mooie carrière als hoogleraar. Het zou echter heel anders lopen in het leven van Philpot. In 1823 sterft zijn vader, 63 jaar oud. Zijn moeder gaat dan wonen in Walmer, vlakbij Ripple. Het gezin is dan niet groot meer: zijn oudste zus Frances Mary, zijn ongelukkige broer Augustus en de jongste dochter, Mary Ann. Joseph Charles was nu de enige hoop van de familie. Spoedig zou hij op eigen benen kunnen staan. Na zijn examen was het hem mogelijk voldoende inkomsten te verwerven door het geven van privé-lessen, totdat er een plaats voor hem vakant zou komen in de kerk. In 1826 gaat hij naar Ierland en wordt gouverneur bij Edward Pennefather met de bedoeling diens kinderen onderwijs aan huis te geven. Tijdens zijn reis maakt hij een tussenstop in Oakham. Daar krijgt hij een bundel gedichten van Joseph Hart in handen. Die

neemt hij mee naar Ierland.

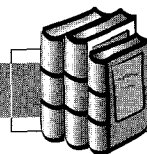
De ommekeer

Dit verblijf in Ierland is zeer bepalend voor zijn verdere leven. Hij wordt namelijk verliefd op de dochter van de heer Pennefather, Anne. Maar wanneer meneer er van hoort, dan moet het uit zijn vanwege het standsverschil. Dat is voor Philpot heel moeilijk en bijna onverteerbaar. Maar juist deze weg wordt door de Heere gezegend aan zijn hart. In 1827 vindt zijn bekering plaats. Hij zegt er zelf van: 'Hier heb ik mijzelf als een verloren zondaar leren kennen.' Door het lezen van de Schrift en ook de liederen van Joseph Hart krijgt zijn leven een totale wending. Als hij dan ook in 1827 weer terugkeert naar Oxford, is hij niet meer dezelfde man. Als lid van het Worcester college komt hij spoedig in conflict met anderen. Hij bemerkt de vijandschap tegen hem als het om geestelijke dingen gaat. Toch bedankt hij niet zo maar als lid, want hij kan het vooruitzicht als hoogleraar maar moeilijk loslaten. Philpot wordt op 1 juni 1828 (hij is dan 26 jaar) plechtig geordend als Anglicaans predikant in de monumentale kerk Christ Church Cathedral te Oxford. Hoewel hij een beroep aanneemt, blijft hij wonen in Oxford. Vanuit zijn kamers van het gebouw van het Worcester College, heeft hij een riant uitzicht op een grote tuin.

Zijn eerste gemeente is in Stadhampton (de geboorteplaats van de grote John Owen). Daar heeft hij een druk leven in de gemeente, met veel preken. Verder bestaat zijn arbeid uit catechiseren, en hulp aan de arme bevolking. Hoewel het een zeer ongezonde plaats is, gaat hij daar later toch wonen.

(wordt vervolgd)

Scheveningen, ds. J.B. Zippro.

Boekennieuws

Boekaankondiging

* "Ter voorbereiding". In dit boekje behandelt Isaäk de Leeuw (1740-1775), een begenadigd Christusprediker, het eerste

gedeelte van het formulier van het Heilig Avondmaal. Het is uitgegeven bij Frits Hardeman te Ede. Prijs € 6,50.

* "De enige weg", van John Charles Ryle.

Hij schreef vanuit een hartelijke begeerte tot het eeuwig welzijn van zijn lezers. De meditatie is uit het Engels vertaald door A.J. Maasland. Uitgeverij Den Hertog - Houten. De prijs is € 6,90.

* "Troost mijn volk!", van C.H. Spurgeon. Hij wijst opnieuw de weg naar de enige troost in leven en sterven. Uitgegeven door Boekhout te Scherpenisse. Uit het Engels vertaald door ds. A. van der Zwan. De prijs van het boekje bedraagt € 6,75.

* "Maleachi, profeet van de advent van God", geschreven door ds. J. Westerink, predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Utrecht. Uitgegeven bij Buijten & Schipperheijn te Amsterdam. De prijs hiervan is € 8,40.

* "Tijd om te zoeken", van Isaac Ambrosius. Hij wijst op het belang om

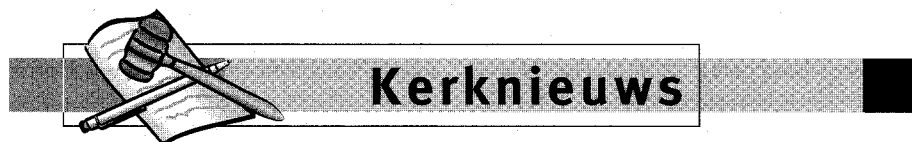
door gebed en het lezen van het Woord de Heere te zoeken. Uitgegeven bij Den Hertog - Houten. Prijs € 6,90.

* "Blijdschap en volharding", van dr. J. de Vuyst. Het boekje handelt over de Brief aan de Filippenzen en de brief van Judas. Het is een uitgave van de Theologische universiteit Apeldoorn. De prijs hiervan is € 6.

* "Jenny de hutbewoonster", door Eva Corenwiijk naverteld uit een oud boekje dat berust op een ware geschiedenis. Uitgegeven bij De Schatkamer te Rump. De prijs van het boekje is € 2,75.

* "Zicht op de mens", geschreven door Wim G. van Dorp als proeve van een mensconcept. Het is een uitgave van de Christelijke Hogeschool Ede. De prijs bedraagt € 3,50.

heeft wordt hier getekend. Deze Meerdere Salomo heeft een wonderlijk volk waar drie dingen van gezegd worden. Het zijn nooddriftigen, ellendigen en die geen helper hebben. Door Gods levendmakende Geest worden hun de ogen geopend en dan wordt het alleen maar gebrek, alleen maar tekort, alleen maar schuld, alleen maar armoe en alleen maar hulpeloosheid. Dat is het volk waarover Hij regeert, dat Hij verlost door de kracht van Zijn Geest en Woord. Hoe wordt dat volk nu toegebracht? Eén voor één, daar gaat het nu over in vers 16a: Is er een handvol koren? Hoe worden nu slaven van de satan, dienstknechten van de zonde, kinderen der duisternis, nu onderdanen van de Vorst Messias? Dat doet de Heere vrijmachtig, soeverein. Het middel dat Hij daartoe gebruikt is het zaad, het Woord. Een handvol koren, geen wagenvol koren, maar een handvol, een hand van een Adamskind, één die van zichzelf onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. En waar moet hij nu zaaïen? Op de hoogten der bergen waar niets groeit, waar alles kaal is en koud. Een handvol op de hoogte der bergen. Kan die Vorst die eeuwig leeft nu niet op een andere manier onderdanen werven? Nee, dat behaagt Hem niet, dit is het enig middel, zaaïen, zaaïen. Een handvol koren op een plaats die wij niet uitkiezen, een plaats die wij ongeschikt achten. Maar de Heere heeft er Zijn bedoeling mee, met een zaaier te sturen met een handvol naar de hoogte, dat doet Hij niet tevergeefs.

Beroepen:

te Rotterdam-Centrum: ds. W. Visscher te Amersfoort;

te Zwijndrecht: ds. P. Mulder te Dordrecht.

AFSCHIED DS. G.J. VAN AALST

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk deelt u mee dat haar herder en leraar, de weleerwaarde heer ds. G.J. van Aalst, D.V. woensdag 8 januari 2003 afscheid zal nemen van onze gemeente, in verband met zijn vertrek naar de gemeente van Klaaswaal.

De afscheidsdienst wordt gehouden in het eigen kerkgebouw aan de Anjerstraat nr. 2 en vangt aan om 19.30 uur.

De kerkenraad

DOVENDIENST GOUDA

Stud. G. Pater hoopt op 4 januari D.V. voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Ronsseweg 1 en vangt aan om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

KERKELIJK JAARBOEK GEM. ZEIST

Per 1 januari 2003

nieuwe scriba te Zeist:

M.K. Treur

Stationslaan 15, 3701 EN Zeist

Tel. 030 - 695 86 96

e-mail: mktreur@rdnet.nl (blz. 312)

VERSLAG VAN DE BEVESTIGINGS- DIENST VAN KANDIDAAT G. HOGERLAND OP WOENSDAG 4 SEPTEMBER TE DRACHTEN

De bevestiger, ds. G.J. van Aalst, docent van de Theologische School had als schriftlezing Ps. 72. Hij nam als tekst het 1e gedeelte van vers 16.

Het thema was: De Evangeliebediening van de meerdere Salomo.

1. De dwaasheid der prediking. (Is er een handvol koren in het land op de hoogte der bergen)

2. De rijkdom van de vrucht (De vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon)

1. De dwaasheid der prediking

Ps. 72 is één van de laatste gebeden van David, we zouden kunnen zeggen het geestelijk testament van David. Daarin is ons nagelaten een gebed voor Davids opvolger, voor Salomo en dat niet alleen, nee, het is ook een heerlijke profetie van de Zone Davids. De kanttekenaren zeggen zo heel eenvoudig: Dit ziet op Christus. Dus in dit gebed leren we een profetie van het heerlijke genaderijk van de Meerdere Salomo. Dat genaderijk zal zich uitbreiden en David mag zien met profetische ogen door de Geest der profetie hoe dat zal zijn. Als we nu Ps. 72 naast 2 Sam. 23 leggen dan zien we dat David van 2 zaken vervuld is. Hij mag zien een Heerser in de volkomen vreze Gods, de Christus, en tegelijkertijd heeft hij de worstelingen met zijn eigen huis waar heel wat aan de hand was. En geliefde broeder, deze twee zaken brachten ons bij Ps. 72, waar het gaat om de heerlijkheid van Christus en de trouw van de God der geslachten. Het gaat om die levende Koning. Dat volk dat een levende Koning

2. De rijkdom van de vrucht

De tweede gedachte is dat die handvol op de hoogte der bergen wordt uitgestrooid. Broeder, zaaïen, zaaïen, zaaïen, let op je zaad, kerkenraad, gun hem de overdenking in de stille binnenkamer, dat heeft hij nodig, hij is verantwoordelijk voor het zaad. Maar de Heere belooft er wat bij: de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon. Het zaaïen van het zaad is het werk van de zaaier maar het zegenen is uitsluitend Gods werk, daar komt niets van de mens in aanmerking. Dus een zaaier gaat uit om te zaaïen vanmiddag en zaaïende, we zullen het hem straks toezingen: al wenende. En dat wenen daar is innerlijk en uiterlijk alle reden toe. Vanwege de hoogte der bergen, vanwege de hardigheid des harten, vanwege de stenen die niet weggenomen zijn onder de oppervlakte. Maar een deel viel in de door God wel voorbereide aarde en ging schijnbaar sterven in de aarde. Ontkiemen is dat verborgen werk wat niet te zien is. God Zelf zorgt ervoor dat het zaad mag ontkiemen en wortel schieten en de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon. Het begint niet bij het ruisen, het begint met het ontkiemen, in de aarde vallen en sterven. Dat is de weg. Alleen dat is de weg waardoor er vruchten zullen zijn die ruisen als de Libanon en denk eraan dat niet allen dezelfde vrucht dragen, dertig- zestig en honderdvoud, niet allemaal hetzelfde. We zullen een paar vruchten noemen: De vrucht van overtuiging van zonde, het lijkt of het sterft. Overbuiging tot God, overbuiging onder

Zijn deugden. Ontdekking, het openleggen, waargemaakt worden voor God, het afgedrukt worden van Zijn deugden in de ziel, het hartelijk zich mogen overgeven aan Die God in Wie het onrecht niet gevonden wordt. Wat is het fundament van de troon van de Vredevorst? Geef Heere, de Koning Uw rechten, en Uw gerechtigheid de Zoon des Konings. Het gaat alleen om Gods eer en de verheerlijking van Zijn volmaaktheiden. Daar werkt God altijd op aan, dat is het fundament van Zijn troon. De Heere der gerechtigheid zendt Zijn zaaier niet tevergeefs.

Na het zingen van Ps. 45:8 leest ds. van Aalst het formulier tot de bevestiging van de dienaren des Goddelijken Woords en na het plechtig uitgesproken "Ja, ik van ganser harte" knielt kandidaat Hoogerland tijdens het zingen van Ps. 126:3 onder de geopen-de Bijbel.

Aan de handoplegging namen deel de classis predikanten: ds. C.J. Meeuse, ds. C.G. Vreugdenhil, de docenten: ds. G.J. van Aalst, ds. L. Blok, ds. A. Moerkerken, ds. J. Mol "als oud herder er leraar" en ouderling Jongsma. Daarna werd de bevestigde dienaar staande toegezongen Ps. 90:9, waarna ds. van Aalst nog een persoonlijk woord sprak waarin hij ook het gezin van ds. Hoogerland betrof. Tot slot werd gezongen Ps. 69:14.

VERSLAG VAN DE INTREDEDIENST VAN DS. HOOGERLAND TE DRACHTEN

Na het zingen van Ps. 51:6 en de schriftlezing uit Lukas 22:14 t/m 30, ging ds. Hoogerland voor in gebed om daarna voor de eerste keer als herder en leraar voor te gaan in de gemeente waar de Heere hem een plaats gegeven heeft. Als tekst nam ds. Hoogerland Lukas 22:27b Maar Ik ben in het midden van u als Eén die dient. Het thema werd onderverdeeld in 2 punten: 1. Zijn dienen als Borg. 2. Zijn dienen als Meester.

1. Zijn dienen als Borg

In zijn eerste punt wijst ds. Hoogerland zijn hoorders op de noodzakelijkheid van een Borg die onze schuld kan betalen. Die schuld kan alleen betaald worden door volmaakte voldoening. Nu kan geen schepsel op aarde, nog de heilige engelen in de hemel meer aan die eis voldoen. Toch eist het recht des Heeren volkomen betaling van die zonden, tot de kleinste toe. Maar die Rechter begeert tevens dat Zijn uitverkoren Kerk weer in Zijn gemeenschap terug zal komen, maar alleen door de weg van het recht. Wie zal er nu betalen, aan dat recht voldoen? Dat doet die dierbare Borg en Middelaar Die in de eeuwigheid gezegd heeft: Vader, Ik kom om Uw welbehagen te doen, buigen onder Uw Goddelijk recht om de erf en dadelijke zonden van Uw uitverkoren volk te betalen. Hij is gekomen in dienstknechtgestalte op deze vervloekte aarde om dat werk volkomen te verrichten.

Als voorbeeld van een dienende Borg nam ds. Hoogerland de geschiedenis van de voetwassing, waar de Heere Jezus niet alleen met het woord, maar ook met de daad door Zelf Zijn discipelen de voeten te wassen, hen leerde dat in het Hemelse Koninkrijk de Meerder de mindere dienen moet. Een dienende Zaligmaker te midden van Zijn Kerk. Hij dient Zijn Vader als de tweede Adam, Hij heeft ook Zijn Kerk gediend. Hoe krijgen wij Hem nodig? Door ons zelf te leren kennen als zondaar voor God, als een vloekeling voor God, straf en helwaardig. Dan pas krijgt Hij waarde in ons leven. Hoe gaat nu die dienende Zaligmaker de weldaden die Hij verworven heeft toepassen? Door Zijn Geest uit te zenden, om door de krachtige roeping van Woord en Geest dode zondaren tot leven te roepen. Heere, ik ben Uw gramschap dubbel waardig. Dan buigen zij onder dat Goddelijk recht en roepen het uit met de tollenaar: O God, wees mij de zondaar genadig. Dan gaat de Heere hen door Zijn dierbaar Woord wijzen op die Borg en dan krijgen zij die dienende Zaligmaker, die Dienende Borg nodig. De Kerk des Heeren zal geen rust hebben voordat zij weten dat Hij ook voor hen volkomen heeft betaald.

2. Zijn dienen als Meester

Niet alleen als Borg, maar ook als Meester heeft hij gediend. Hij leerde in de voetwassing de discipelen dat zij elkaar dienen moesten door de liefde. De ware liefde die is uit God, die missen wij van nature. Door de zonde zijn wij ten diepste haters van God en haters van elkaar geworden. Nu gaat de Heere in de wedergeboorte de liefde uitstorten in het hart van Zijn kinderen en die Goddelijke liefde die trekt naar het Voorwerp van die liefde, naar God. Die liefde strekt zich ook uit naar de naaste, want het gebod des Heeren is tweeledig, in de eerste plaats God liefhebben boven alles en in de tweede plaats onze naaste als onszelf.

Nu is die liefde in beginsel wel een zuivere liefde, maar ze is nog zo vermengd met eigenliefde, zo vermengd met hoogmoed, daarom gaat de Heere door oefeningen in het leven van Zijn kinderen daaraan ontdekken. Wij zien dat bij Petrus als Jezus tot hem zegt: "Als Ik uw voeten niet was dan hebt gij geen deel met Mij." Wat een beschamende les dat die dienende Meester zo diep heeft willen buigen om de vuile onreinigheid van Zijn Kerk af te wassen. Maar het is ook een noodzakelijke les opdat zo die vuile wortel van hoogmoed en eigenliefde blootgelegd wordt, zodat we leren om in smart voor het Aangezicht des Heeren te belijden een vuil, verdorven, hoogmoedig en eigengerechtigd mens te zijn. Schuldenaar worden. Dan wordt het hun bede of de Heere hen de Geest geven wil die in alle waarheid leidt, om hen uit te branden, om het te vernieuwen en te heiligen naar het evenbeeld van Hem die Zichzelf gegeven heeft als een dienende Zaligmaker. Wanneer zijn zij uitgeleerd? Als ze de laatste snik geven, heel hun leven moeten zij geoeffend worden en onderwijs

krijgen om zichzelf recht te leren kennen en nu zal de kerk des Heeren door het werk van de Heilige Geest in hun leven begeren om daarin toe te nemen. De Heere gebruikt daarvoor Zijn Heilige wet om hen meer en meer te doen zien wie zij blijven, ook na ontvangen genade. Eénmaal zullen Gods kinderen loon ontvangen, genadeloon, door Christus verworven, verdiend door Zijn lijden en sterven. De Kerk des Heeren wordt uit genade zalig en om de verdienste van deze Borg en door het onderwijs van deze Meester zullen zij leren uit enkel genade zalig te worden. Ds. Hoogerland spreekt verder nog uit dat het zijn begeerte is om zo onderwezen te mogen worden door de Geest des Heeren en als dienaar in het midden der gemeente maar gedurig te mogen leren in en van zichzelf niets te zijn dan hoogmoed en eigenliefde, maar dat hij ook verwaardigd zal mogen worden om dat wasbekken van Christus verdiensten te benodigen. Hij wenst de kerkenraad toe, om als arme boetelingen eenmaal gewassen te mogen worden in dat bloed des verbonds en hij spreekt de hoop uit dat we als gemeente mogen samenzijn en de zegen des Heeren zouden mogen ontvangen. Na het zingen van Ps. 143:10 volgden de gebruikelijke toespraken, waarin ds. Hoogerland een dankwoord sprak tot zijn bevestiger, ds. van Aalst en ook de andere docenten, predikanten, kandidaten, studenten, het curatorium en vele anderen werden hierin betrokken. Daarna werd ds. Hoogerland toegesproken door ds. P. Melis namens het curatorium, ds. C.J. Meeuse namens de classis en part. synode, student G. Beens namens de studenten, dhr. J.H. Koertz namens de Geref. en Hervormde Kerk en ouderling G. Jongsma namens de kerkenraad en gemeente. Jongsma wijst erop welk een wonder het is om door genade de voetstappen te mogen drukken van Die Dierbare Borg en dat het toch langs die weg is dat dominee tot deze gemeente gekomen is. We hopen dat u veel zult mogen roemen in zwakheden, zwak, niets, dan ben ik machtig. Dan is noch hij die plant iets, noch hij die nat maakt, maar dan is het God die de wasdom geeft. Dan blijft alleen de Heere over en ontvangt Hij alleen de eer. Het is onze hartelijke wens en verzuchting dat uw bediening in ons midden alzo rijkelijk mag worden gezegend tot Gods eer en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Ook mevr. Hoogerland en de kinderen worden hartelijk welkom geheten. Ds. Hoogerland wordt toegezongen uit Ps. 119:9 en na iedereen bedankt te hebben voor de welgemeende woorden en voor hetgeen hem toegezongen is legt hij voor de eerste maal de zegen op de gemeente.

J. Kooistra, scriba.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. C.J. MEEUSE IN APELDOORN

Op woensdag 2 oktober mocht de Gereformeerde Gemeente van Apeldoorn na een vacante periode van slechts een jaar een nieuwe predikant ontvangen in de persoon van ds. C.J. Meeuse. De Heere boog

zijn hart over om de herdersstaf in Apeldoorn op te nemen.

De bevestiging vond plaats door de consulent, ds. A. Schreuder, die het Woord bediende uit Zacharia 4 : 6 "Toen antwoordde Hij en sprak tot mij, zeggende: Dit is het Woord des Heeren tot Zerubbabel, zeggende: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen." Het gaat in dit gedeelte over de bouw van het Koninkrijk Gods, waarbij in een drietal gedachten wordt stilgestaan.

1. Deze bouw geschiedt zonder handen.

Zacharia wordt geroepen tot profeet om te profeteren tot de moedeloze, teruggekeerde ballingen die de bouw van de tempel hebben onderbroken. In het vijfde nachtgezicht krijgt de profeet een troostrijk gezicht op het werk Gods: een kandelaar die middels een kruik gevoed wordt door olijfbomen. Maar Zacharia weet niet wat de Heere daar mee heeft te zeggen. Dit is voor Gods volk geen vreemde zaak. Ook zij moeten zo vaak vragen om licht als zij het niet meer weten: Och schonk Gij mij de hulp van Uwe Geest. Dan gaat de Heere aan Zacharia uitleg geven dat de bouw van het Koninkrijk Gods doorgaat en dat Hij Zijn Raad volvoert. De Heere werkt echter geheel anders dan de mens. Daar spelen kracht en geweld een belangrijke rol. Zelfs in het kerkelijk leven kan het voorkomen dat het schema van de wereld wordt toegepast op de kerk. Maar dat is mensenwerk, het houdt geen stand in eeuwigheid. Bij de bouw van Gods Koninkrijk stelt de Heere daar een andere kracht tegenover: door Mijn Geest zal het geschieden. Deze Geest werkt in stilte en trekt Zijn spoor in het menselijk leven en het gemeentelven. Dan gebeuren er wonderen die de eeuwigheid verduren. Die Geest begint om de mens als een nietig zondaar te vernederen tot in het stof. Dan komt de mens in de schuld en wordt er plaats gemaakt voor de bediening van Christus.

2. Deze bouw geschiedt met slappe handen.

Het leek alsof de Heere geen bemoeienis meer had met de teruggekeerde ballingen in Israël. Zou die olie nog wel stromen naar de kandelaar? Er waren bergen van onmogelijkheid. Dat wordt ook ervaren als de Heere gaat werken in de harten: dan zien we een berg van zonde en schuld. Door kracht en geweld wordt deze berg alleen maar groter en worden de handen slap van moedeloosheid. Maar dan mag Zacharia profeteren dat deze berg zal worden tot een vlak veld. De vorst Zerubbabel is een voorvader van De Vorst die in Bethleem geboren zal worden. De bouw van het Godsrijk ligt in de handen van de meerdere Zerubbabel: Hij heeft de zaligheid voor Zijn Kerk verworven. In Zijn zoenbloed is Gods gramschap gestild en werd Hij tot een hoeksteen in dat gebouw.

3. Deze bouw geschiedt met werkzame handen.

Het zou een verkeerde toepassing zijn dat wij dan niets behoeven te doen. Het is juist

een aansporing om als een middel in Gods hand te arbeiden bij de bouw van het Godshuis. Het behaagt de Heere daarvoor eenvoudige middelen te gebruiken: zo heeft hij het hart van een van de dienaren willen overtuigen om in Apeldoorn Zijn Woord uit te dragen.

De wens wordt uitgesproken dat ds. Meeuse in zijn bediening mag ervaren dat het oog des Heeren op hem is. Dan is het werk niet te zwaar, en maakt de Heere het licht.

Vervolgens wordt het formulier tot bevestiging van de Dienaren des Goddelijken Woords gelezen. "Ja ik, van ganser harte", antwoordt ds. Meeuse op de hem gestelde vragen. Na enkele hartelijke woorden van ds. Schreuder tot de gemeente en de kerkenraad geeft hij ds. Meeuse drie adviezen mee. Vertoon veel het beeld van uw Meester, laat God in en door u werken en blijf dicht bij de Heere.

Tenslotte wordt de bevestigde predikant staande toegezongen Ps. 119 : 9.

Intrededienst

In de avonddienst spreekt ds. G.J. Meeuse voor de eerste keer tot zijn gemeente en de vele belangstellenden het Woord Gods. Hij geeft aan dat hij de gemeente van Apeldoorn de weg tot God in Christus alleen begeert te prediken. Zoals Paulus het heeft verwoord: Ik heb niet begeerd iets onder u te weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd.

Voor zijn intrede heeft hij als tekst gekozen 1 Korinthe 1 : 21-24 waar gehandeld wordt over de prediking van die gekruisigde Christus. Een drietal gedachten wordt onderscheiden:

1. Hoe God niet gekend wordt
2. Hoe God de dwaasheid der prediking gebruiken wil
3. Hoe God wel gekend wordt

Gods vrijmacht werkt wonderlijk. Er is veel volk in de wereldse stad Korinthe. In deze gemeente was echter ook veel dat niet juist was: er was haat, twist en tweedracht, met de hoogmoed als voedingsbodem. Paulus schrijft deze gemeente in het tweede deel van het eerste hoofdstuk over de wijze hoe God werkt tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk: door de dwaasheid der prediking.

God wordt niet gekend door de wijsheid van de wereld, of door de kennis van de schepping. Dat is niet genoeg tot zaligheid. Ook wordt God niet gekend door filosofische stelsels. We moeten maar niet te veel hechten aan de wijsheid van deze wereld en zeker God niet dagen voor de rechterstoel van ons verstand. Eenmaal moeten we voor God verschijnen en de prediking van Amos klinkt ook nu nog: Schrikt u om uw God te ontmoeten.

Deze prediking is de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid. Ook in onze dagen wil men liever opklimmen tot God met eigenwillige godsdienst of een scherpzinnig beschouwen.

De toren van Babel komt echter nooit in de hemel. Als wij er buiten worden gezet, en als wij afgebroken worden ergeren we ons aan deze prediking, omdat gezocht wordt naar bevestiging van onze eigen verkeerde

ideeën.

Toch wordt aan zulken het evangelie verkondigd, dat er een weg is ter zaligheid. Dit gebeurt dus door de prediking van de gekruiste Christus. De Zaligmaker Die Zijn bloed stortte op Golgotha. De mens moet dan worden vernederd. We moeten leren dat we doodschuldig voor God staan en dat we een plaatsvervangende Persoon nodig hebben.

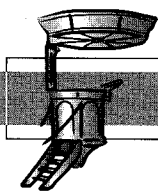
De schoonheid van de rhetorica zat alleen van buiten, en niet in de inhoud. Er was te veel aandacht voor de verpakking, en te weinig aandacht voor de boodschap. Als God echter een in het bloed van Christus gedoopte pijn afschiet die doel treft tussen de gesp en het pantsier, wordt een zondaar getroffen door het Woord van God. Dan wordt zonde en schuld wordt schuld. Dan zal de zondaar sterven om te mogen leven.

Zulke getroffen en begripen elkaar. De hoogmoed krijgt dan de doodsteek. Ze worden verbroken door God; wijsheid en adelheid worden dan tot niet. Het werk van Gods Geest bindt dan ook samen en geeft wederzijdse herkenning. Dat kan een mens je niet leren, maar door Gods Geest wordt de mens overtuigd. Niet door kracht, noch door geweld, maar door Gods Geest zal het geschieden. De gemeente wordt opgeroepen te bidden opdat de predikant als een nietig instrument mag worden gebruikt in de handen des Heeren. Opdat er inkomsten zouden mogen zijn om die weer uit te mogen geven in de gemeente. De prediking is niet naar de mens, maar wordt wel door de mens verricht. Een prediking, ook voor onreinen, onverlosten en doodschuldigen.

Na de prediking spreekt ds. Meeuse enkele woorden. Hij dankt ds. A. Schreuder voor de bevestiging en voor de betoonde zorg als consulent. Met bewogenheid en liefde mocht het consulentschap worden verricht. Ook de verschillende vertegenwoordigers van de classis, deputaatschappen, verenigingen, stichtingen e.d. wordt dank gezegd voor hun belangstelling. Hij spreekt nogmaals de wens uit dat de Heere de bediening van het Woord als een instrument wil gebruiken in Zijn dienst. Ook hoopt hij op een goede samenwerking met kosters, organisten en kerkenraad.

Namens de classis spreekt ds. D.W. Tuinier een kort welkomstwoord. Hij wenst dat ds. Meeuse snel een plaats mag krijgen onder de broeders en de gemeenten van de classis om samen het goede te zoeken voor dit deel van Sion, en om zo een zegen te mogen zijn. Dat houdt een gave in, maar ook een opgave. Maar 't is Israëls God Die krachten geeft... Namens de kerkenraad spreekt onderling H. Folmer zijn blijdschap en verwondering uit dat de Heere de gebeden om een eigen knecht heeft willen verhoren. Hij heet de predikant met zijn gezin hartelijk welkom. Tegenover de gemeente zegt hij de dominee niet op handen te dragen, maar op te dragen aan de Heere, opdat Deze hem zou dragen. Tenslotte wordt de dominee staande toegezongen Psalm 145 : 2.

Apeldoorn, F. van Toor, scriba

Predikbeurten

ZONDAG 29 DECEMBER 2002

Aagtekerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. de Pater; Aalst 14.30 uur dhr. de Heer; Alblasserdam 9.30 uur leesdienst en 17.00 uur ds. Mijnders; Almelo 15.00 uur ds. P. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. van Eckevelde; Amsterdam-Noord (Melkweg 16) 10.00 uur (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Harinck; Andijk 19.00 uur ds. van Boven; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 (tegenstrijdig) en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur ds. Kleppe; Benthuizen 9.45 uur ds. Paul; Berkenwoude 9.45 uur ds. Paul; Bodegraven 10.00 uur (H.D.) ds. Bac en 18.30 uur leesdienst; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. Verweij; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Deventer 18.30 uur ds. Schreuder; Dinteloord 15.00 uur dhr. Bakker; Dirksland 16.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 11.00 en 15.30 uur ds. Schreuder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Ermelo 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hoogerland; Goes 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 18.00 uur ds. W.J. Karels; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 uur (H.A.) en 15.30 uur ds. Zippro; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Hellevoetsluis 18.00 uur ds. Schot; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 15.30 uur ds. de Jongste; Hilversum 18.00 uur ds. Mondria; Hoogeveen 19.00 uur ds. Meeuse; Houten 11.00 en 16.30 uur ds. v/d Net; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. Kleppe; Kamperland 17.00 uur ds. Gunst; Kapelle-Biezeling 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 14.30 uur ds. van Krimpen; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Kortgene 9.30 en 18.30 uur ds. Moens; Krabbendijke 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Leerdam 18.00 uur ds. Melis; Lelystad 9.30 en 15.00 uur ds. Driessen; Meeuwen 14.30 uur ds. J. de

Pater; Meliskerke 9.30 uur ds. Neele en 14.30 uur ds. Brugge; Middelburg-Centrum 18.30 uur ds. Tanis; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Hakvoort; Naaldwijk 18.30 uur ds. Zippro; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. de Wit; Nieuwdorp 9.30 uur (H.A.) en 14.30 uur ds. Tanis; Nieuwer ter Aa 15.00 uur ds. Visscher; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Hogchem; Oosterend-Texel 10.00 en 18.00 uur ds. van Dijk; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. Schipper; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. v/d Heiden; Oostvoorne 10.00 uur (H.A.) en 15.30 uur ds. Silfhout; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. van Krimpen; Poederoyen 9.30 en 18.30 uur dhr. de Heer; Poortvliet 10.00 uur ds. Gunst; Puttershoek 19.00 uur ds. Schot; Rhenen 10.00 en 17.30 uur leesdienst; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. Mijnders en 16.00 uur ds. van Aalst; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol en 15.00 uur ds. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P. Mulder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur ds. Verschuure; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur (H.A.) en 16.00 uur ds. Schot; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuid 10.00 en 16.30 uur ds. Baaijens; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. van Aalst en 16.30 uur ds. Kattenberg; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Veenendaal; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Sint Philipsland 9.30 en 18.30 uur dhr. Bakker; Soest 19.00 uur ds. v/d Net; Stolwijk 10.00 en 15.00 uur dhr. G. Pater; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tholen 10.00 en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Utrecht 10.00 en 15.30 uur ds. Mondria; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonneveld; Vlaardingen 15.30 uur ds. Golverdingen; Vlissingen 18.30 uur ds.

A.B. v/d Heiden; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 11.15 en 18.30 uur ds. M. Karens (in de Geref. Kerk); Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Brugge; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. van Gelder; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. v/d Poel; Zaandam 19.00 uur ds. W. Harinck; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Visscher; Zoetermeer 16.00 uur ds. Hakvoort; Zwijndrecht 18.30 uur ds. de Jongste; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vermeij.

MAANDAG 30 DECEMBER 2002 (Oudejaarsdiensten)

Dinteloord 19.30 uur ds. Schipper; Eindhoven 19.30 uur ds. v/d Net; Mijdrecht 19.30 uur ds. van Krimpen; Naaldwijk 19.45 uur ds. Driessen; Puttershoek 19.30 uur ds. B. v/d Heiden; Zwolle 19.30 uur ds. Meeuse.

DINSDAG 31 DECEMBER 2002 (Oudejaarsdag)

Aagtekerke 19.30 uur ds. Neele; Aalburg 19.30 uur ds. J. de Pater; Aalst 16.30 uur ds. W.J. Karels; Alblasserdam 19.30 uur ds. B. v/d Heiden; Almelo 19.15 uur ds. Schreuder; Apeldoorn 19.30 uur ds. Meeuse; Arnhem 19.30 uur ds. Kattenberg; Barneveld 19.30 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.45 uur dhr. G. Pater; Benthuizen 19.30 uur dhr. de Heer; Bodegraven 18.30 uur ds. Bac; Borssele 16.30 uur ds. Schipper; Boskoop 19.30 uur ds. Golverdingen; Brakel 17.00 uur ds. J. de Pater; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. van Boven; Dirksland 16.00 uur ds. Brugge; Doetinchem 17.00 uur leesdienst (Meestersstraat 2); Dordrecht 19.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 15.00 uur ds. Hoogerland; Elspeet 19.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 18.00 uur ds. Hoogerland; Enter 15.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 19.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 15.00 uur ds. Mouw; Goes 19.30 uur ds. Moens; Gouda 19.30 uur ds. Clements; Goudswaard 17.00 uur ds. de Wit; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. Schipper; 's-Gravenzande 16.00 uur ds. Driessen; Groningen 19.30 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 16.30 uur ds. Schot; Hilversum 16.30 uur ds. Veenendaal; Hoogeveen 19.00 uur dhr. G. Beens; Hoogvliet 16.30 uur ds. Neele; Houten 19.00 uur ds. v/d Net; Kampen 16.30 uur dhr. G. Pater; Kapelle-Biezeling 19.00 uur ds. Tanis; Klaaswaal 17.00 uur ds. van Krimpen;

Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 19.00 uur ds. Verschuure; Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. Schot; Kruijningen 16.00 uur ds. Moens; Leerdam 17.00 uur ds. Mondria; Leiderdorp 19.30 uur ds. Boogaard; Lelystad 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Middelburg-Centrum 16.30 uur ds. van Gelder; Middelburg-Zuid 19.00 uur ds. van Gelder; Middelharnis 19.00 uur ds. J. Karels; Moerkapelle 19.00 uur leesdienst; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. de Wit; Nieuwerkerk Zld 19.00 uur ds. Gunst; Nijkerk 19.30 uur ds. J. Beens; Nunspeet 19.00 uur ds. Kleppe; Oostburg 15.30 uur ds. C. Harinck; Oosterend-Texel 19.30 uur ds. van Dijk; Oostkapelle 19.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Opheusden 19.30 uur ds. J. Karens; Oud Beijerland 19.30 uur ds. van Krimpen; Oudemirdum 14.30 uur ds. J. Beens; Poortvliet 15.30 uur ds. Verschuure; Rhenen 19.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 19.00 uur ds. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. Mijnders; Rijssen-Noord 17.00 uur ds. van Dieren; Rijssen-West 17.00 uur ds. Mol; Rijssen-Zuid 17.00 uur ds. Schreuder; Rotterdam-Centrum 18.30 uur ds. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur dhr. Bakker; Rotterdam-Zuid 17.00 uur ds. Silfhout; Scherpenisse 19.00 uur ds. Brugge; Scheveningen 19.00 uur ds. Zippro; Sint Philipsland 15.00 uur ds. de Jongste; Soest 16.00 uur ds. Visscher; Sprang Capelle 16.00 uur ds. Melis; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Hakvoort; Terneuzen 19.15 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Tuinier; Tholen 19.00 uur ds. de Jongste; Tricht-Geldermalsen 17.00 uur ds. F. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 15.00 uur ds. J. Beens (dankdag); Utrecht 17.00 uur ds. Sonneveld; Veen 19.30 uur ds. Melis; Veenendaal 19.30 uur ds. Sonneveld; Vlaardingingen 17.00 uur ds. W. Harinck; Waarde 19.00 uur ds. Hofman; Waardenburg 19.30 uur ds. Mondria; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 17.00 uur ds. M. Karens (in de Geref. Kerk); Westkapelle 16.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Woerden 19.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 19.00 uur ds. Verweij; Zeist 19.00 uur ds. van Ekeveld; Zoetermeer 16.30 uur dhr. de Heer.

WOENSDAG 1 JANUARI 2003 (Nieuwjaarsdag)

Aagtekerke 9.30 uur ds. Neele; Aalburg 9.00 uur ds. J. de Pater; Alblasterdam 10.00 uur ds. B. v/d Heiden; Arnhem 10.00 uur ds. Kattenberg; Barneveld 9.30 uur ds. Hogchem; Berkenwoude 9.45 uur ds. Hakvoort; Boskoop 9.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. van Boven; Doetinchem 10.00 uur

leesdienst (Meestersstraat 2); Dordrecht 10.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 uur ds. Hoogerland; Elspeet 10.00 uur ds. Vermeij; Goes 9.30 uur ds. Moens; Gouda 9.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. Schipper; Groningen 10.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hoogeveen 9.30 uur dhr. G. Pater; Houten 10.00 uur ds. v/d Net; Kampen 9.30 uur ds. Kleppe; Kapelle-Biezeling 9.30 uur ds. Tanis; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 9.30 uur ds. Verschuure; Krimpen a/d IJssel 10.00 uur ds. Schot; Leerdam 10.00 uur ds. M. Karens; Leiderdorp 10.00 uur ds. Boogaard; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. van Gelder; Middelharnis 9.30 uur ds. J. Karels; Nieuw Beijerland 9.30 uur ds. de Wit; Nijkerk 9.30 uur ds. J. Beens; Oosterend-Texel 10.00 uur ds. van Dijk; Oostkapelle 9.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Opheusden 10.00 uur ds. J. Karens; Oud Beijerland 9.30 uur ds. van Krimpen; Rhenen 10.00 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 uur ds. van Aalst; Rijssen-Noord 9.30 uur ds. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. Schreuder; Scherpenisse 9.00 uur ds. Brugge; Scherpenizeel 10.00 uur dhr. Bakker; Scheveningen 10.00 uur ds. Zippro; Sint Annaland 11.00 uur ds. Brugge; Terneuzen 10.00 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. Tuinier; Tricht-Geldermalsen 11.15 uur ds. Sonneveld; Urk 10.00 uur dhr. G. Beens; Veenendaal 9.00 uur ds. Sonneveld; Waarde 9.30 uur ds. Hofman; Waardenburg 10.00 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 uur ds. F. Mulder; Werkendam 19.00 uur ds. M. Karens (in de Geref. Kerk); Woerden 10.00 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 uur ds. Verweij; Zeist 10.00 uur ds. van Ekeveld.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar. Zondag 29 december 10.00 en 17.00 uur evangelist L. Versteeg. Dinsdag 31 december 18.30 uur en woensdag 1 januari 10.00 uur evangelist G. Baan.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Zondag 29 december 10.30 uur evangelist G. Baan. Bijbelcursussen elke dinsdag vanaf 18.30 uur.

Breng in de kerstvakantie eens een bezoekje aan Simon de Looier. Geopend dinsdag t/m zaterdag van 10.00 - 16.00 uur. Welkom!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; Kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Dinsdag 31 december 19.30 uur en woensdag 1 januari 9.30 uur evangelist G. van de Breevaart.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten zondag 29 december 10.00 en 17.00 uur evangelist J. Krijgsman. Dinsdag 31 december 19.30 uur en woensdag 1 januari 10.00 uur evangelist H.J. van den Boogaart. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag-zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

Allen die blijk gaven van hun belangstelling en medeleven bij ons 60-jarig huwelijksjubileum, willen we hiervoor hartelijk dankzeggen.

Tevens willen we u Gods zegen toewensen voor de aankomende feestdagen en het nieuwe jaar D.V.

*ds. A.F. Honkoop
M. Honkoop-Barel*

Met dank voor al de goede wensen, wens ik wederom de familie en alle bekenden de zegen des Heere toe in het nieuwe jaar.

M. Hoogerland-Vermeulen
Marnixflat 3
4461 WX Goes

JAN VAN LIENDEN

MAKELAARDIJ O.G. B.V.

t (0317) 617 662

www.janvanlienden.nl

Landelijk wonen in het hart van Nederland

Begrafenis Verzorging Tollenaar

van Swindenstraat 25, 4532 KC Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Christelijke
Begrafenisonderneming

**Voor een verantwoorde en
stijlvolle begrafenis**

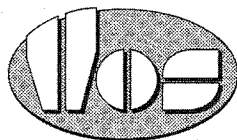
(geen crematies)

Begrafenisverzoorgers:
R.C. Brouwer
G. Wegenaar

Regentesselaan 43
3905 GT Veenendaal
Centraal Meldnummer:
Tel. 06 - 51504726

Begrafenisonderneming L. STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - **Geen crematies** -

Vertrouwd verzorgd

Begrafenisverzorging Vos

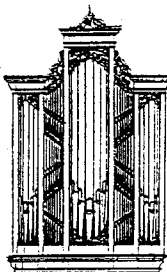
- verzorgt begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en aangrenzende gebieden
- staat u terzijde met vertrouwde zorg en aandacht, ongeacht bij welk begrafenisfonds u bent aangesloten
- is dag en nacht te ontbieden en altijd bereikbaar
- houdt rekening met uw persoonlijke wensen
- verzorgt geen crematies

Begrafenisverzorging Vos Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel

Telefoon (0577) 40 16 89, Fax (0577) 40 10 27

Begrafenisverzorging Vos. Zorg met gepaste eerbied.

Orgelmakerij
Boogaard

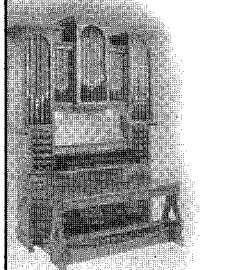

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Kom gerust eens langs
om kennis te maken met
ons uitgebreide assortiment
nieuwe en gebruikte orgels,
bladmuziek en cd's!

Orgelcentrum Andante
A. van Oostdelaan 35

Veenendaal

0318-50 50 63

Dealer van:

- Jotannus

- Wesley

- Opus

- Sweelinck

- Rembrandt

- Monarchie

- Domus

- Centium

Rutine sortering

bladmuziek (ook klavier)

& Muziek CD's

Openingsuren:

do 13:30 - 17:30

vr 13:30 - 17:30

& 18:30 - 21:00

za 09:30 - 12:00

& 13:30 - 17:00

en volgens afspraak

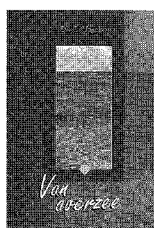
DE SPECIAALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

Geschenkboeken met grote letter

Ds. E. Venema
**OP HET ALOUDE
KERKENPAD**
Meer dan 40 jaar betrad ds. Venema als dienaar des Woords het kerkenpad en talrijk waren de pastorale ontmoetingen. Velen zullen zijn beeldende spreektrant in dit boek herkennen, waarin hij - vaak op ontroerende wijze - vertelt aan, en in samenspraak is met zijn vriend Jonathan
Geb. 145 blz.

€ 8,60

Ds. C. Vogelaar
VAN OVERZEE
Twintig meditatief getinte stukjes over verre reizen en gebeurtenissen uit het leven van Gods oude volk. Ze komen weliswaar van ver, van overzee, maar misschien komen ze u onder het lezen toch ook wel nabij.
Geb. 160 blz.

€ 9,00

Ds. A. Hoogerland
**HET IS BIJ DEN
AVOND**
Deze 12 meditatief heeft Ds. Hoogerland voor de kerkleefoon uitgesproken. Ze werden gehouden voor eenzaam, bejaarden en langdurig zieken. De titel is ontleend aan Lukas 24:19 "Blijf bij ons, want het is bij den avond en de dag is gedaald". Het was een geloofsgebed, dat niet onbeantwoord bleef.
Geb. 160 blz.

€ 9,00

Ds. P. Blok
**UIT DE
OPPERZAAL deel 2**
In deze meditatief getinte bundel roept ds. Blok beelden op van het oude volk des Heeren uit het verleden. Dierbare herinneringen aan ontmoetingen met oude, reeds lang Thuisgehaalde pelgrims en hun wijze levenslessen doen de gedachten zeer vermenigvuldigen in de opperzaal.
Geb. 125 blz.

€ 9,00

Deel 1 is ook nog leverbaar

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

103852712

verkrigbaar bij de boekhandel

HOUTSNIJWERK is ook voor U betaalbaar! J. Ockerse snijdt voor elke beurs en elk formaat; bijv. bijbelteksten voor trouw, belijdenis en jubilea. Ook bijbellessenaars. Laat u vrijblijvend voorlichten. Kraatsweg 17, 6732 EV Harskamp. Tel. 0318 - 456383.

Harkes
Begravenissen

Berkenbroek 7
2811 NZ Reeuwijk
tel. 0182 - 30 04 23

Dag en nacht bereikbaar

*Wij verzorgen
alleen begravenissen*

HONGERSNOOD in Malawi en Zimbabwe

Door het deputaatschap zijn al honderden tonnen maïs uitgedeeld in zuidelijk Afrika, dankzij uw steun. De kerken in zuidelijk Afrika werken hard. Toch zijn er nog miljoenen mensen in levensgevaar door voedseltekort. Daarom blijft uw hulp in ieder geval tot de volgende oogst in maart volgend jaar, dringend nodig!

Help! Giro 307447

**DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING
IN BIJZONDERE NODEN DER
GEREFORMEERDE GEMEENTEN**

Postbus 615 • 3440 AP Woerden
Tel. 0348-489910 • Fax 0348-483721

TEXEL. Ruim gelegen 6-8 pers. bungalows, 3 sl.k., wasm. en 4-6 pers. stacaravans, 2 sl.k., douche. Bel voor de folder: 0222-318391.

Bungalowpark 'De Verrassing',
Bijenkorfweg 6, Oosterend.

Begrafenisverzorging Kina

Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

begrafenisverzorging

T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010-460 05 09
Fax 010-435 70 12

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horsen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

BARNEVELDSE BEGRAFENISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging
van begravenissen in Barneveld en om-
streken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

J. de Groot b.g.g.: G. de Groot
Barnseweg 87 J.H.D. Vermeulenstraat 5
3771 RN 3774 JW
Barneveld Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-490728 Tel.: 0342-441812

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven
wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het
fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens
Zandee & de Kuijper

Goes: Rotonde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Armeinsteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrin Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

Collectebonnen machinaal tellen?

vraag demo en/of referentie
Den Hertog 0314-341381/0548-515415

Boeder Scherpenzeel

AMBTSKLEDING

Kostuums: 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streeppantalons ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

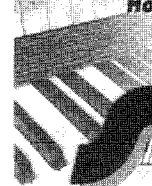
Winkel:

Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 / 033-2778068

Op afspraak - service aan huis

KLASSIEKE ORGELS

Hoofddealer van *Johannus,
Eminent, Ahlborn,
Sweelinck, enz.*

**Stolk
orgels**

Tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN KLASSIEK!

GEEN ANDER EVANGELIE

L.Huisman

Wie dominee Huisman gekend heeft in de jaren dat hij in Nederland werkzaam mocht zijn, weet hoe indringend hij de boodschap van het kruis verkondigde.

Vele neergebogen zielen zijn door zijn indringende prediking opgebeurd. Zelf door de Geest bezielde wist hij ook anderen in gloed te zetten.

Zomaar een fragment uit één van zijn preken:

Een prediking "zonder Christus" is niets, maar dan ook niets waard. Een kerk, die niet leeft uit de Bron, verdort. Een prediking zonder Christus is weldra een kerk zonder gelovigen, is een gemeente zonder leven.

128 blz. met harde kaft, prijs € 7,-

Uitgeverij Boekhout
Tel. (0166) 66 38 05
Fax (0166) 66 33 04
E-mail: pieter@boekhout.nl
Internet: www.boekhout.nl

deel 3
nu beschikbaar
verkrijgbaar bij de boekhandel

Te huur voor het hele jaar door: Ruime **vakantiewoning** met 8 slaapplekken in **Alberta-Canada**, omgeving van Lethbridge. Dicht bij Watterton Park en Amerikaanse grens. U hebt een schitterend uitzicht op de prairie en de Rocky Mountains. Voor inlichtingen: 0571-292950.

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

TE KOOP GEVRAAGD:
Theologische boeken
Tel. 0577-401065

SHG

Stichting Hulpverlening in Gezinnen
Uitgaande van de Ger. Gem in Ned.

Rijksgediplomeerde Kraamzorg

Wij verlenen graag hulp aan die gezinnen waar geen TV aanwezig is, en waar aan tafel gelezen wordt uit de Statenvertaling.

Om teleurstelling te voorkomen graag tijdig aanmelden, dagelijks bereikbaar.
tel. 033-2774547 of 0346-264595

Gezins-Bejaarden- en Ziekzorg TEL. SPREEKUR

alle werkdagen van 8.30 - 10.30 uur
en vrijdagavond van 19.00 - 20.00 uur
Tel. 0166 - 652605
een informatiebrochure is gratis verkrijgbaar.

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.
Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

"Ik durf niet om meer te vragen, maar..."

Christenen kunnen na de kerkdienst de ergste honger stillen door gratis wat broodjes mee te nemen. Mét de honger naar Gods Woord is de hongersnood dubbel zo groot...!

Uw eindejaarsgift is daarom dubbel zo hard nodig.

Hartelijk dank!

Winter actie

**Deputaatschap
Bijbelverspreiding
Gereformeerde Gemeenten**

Winterhulp is hard nodig in Rusland. Maar naast voedsel en kleding is ook geestelijk voedsel noodzakelijk. Het Deputaatschap Bijbelverspreiding verspreidt duizenden bijbels, boeken en traktaten onder de christenen in Rusland, Wit-Rusland, Oekraïne, Moldavië, Letland, Litouwen, Oezbekistan en Kazachstan.

"Wij bidden voor u, dat uw handen niet verslappen en uw harten niet schraal worden, en dat de goedheid Gods over u zij! Wetend, dat alle literatuur duur is, durf ik niet om meer te vragen, maar ik hoop, dat de Heere uw harten zal neigen voor de gemeente van Jangioelj."

Wij hopen dat de Heere ook uw harten zal neigen om ons financieel de mogelijkheid te geven door te gaan met dit werk.

Giro 7409485

t.n.v. Deputaatschap Bijbelverspreiding, Woerden.
Of bankrekeningnummer 3224.22.329

Hartelijke oproep tot financiële steun!